

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР «МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ»
(НЦ «МАНУ»)**

вул. Дегтярівська, 38-44, м. Київ, 04119, тел. +38 (044) 489 55 99
web://man.gov.ua, e-mail:man@man.gov.ua
Код ЄДРПОУ 32827468

08.11.2022 № 11/2.10-433

на № _____ від _____

Г
Керівникам обласних, Київського
міського територіальних відділень
Малої академії наук України

Г
Про забезпечення дотримання
академічної доброчесності
під час організації та проведення
Всеукраїнського конкурсу-захисту
учнівських науково-дослідницьких
робіт учнів – членів МАН України

На виконання п. 4 наказу Міністерства науки і освіти України від 04.11.2022 № 985 «Про проведення Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України в 2022/2023 навчальному році Національний центр «Мала академія наук України» (далі – НЦ «МАНУ») з метою науково-методичного супроводу усіх етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту учнівських науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН України у 2022/2023 навчальному році (далі – конкурс) наголошує на необхідності дотримання цінностей та принципів академічної доброчесності під час організації та проведення конкурсу.

Академічна доброчесність розуміється як сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень відповідно до ст. 42 Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (далі – Закон України «Про освіту»).

Нагадуємо, що Міністерство освіти і науки України (далі – МОН України) видавало такі нормативно-правові акти щодо питань забезпечення академічної доброчесності закладами освіти:

наказ МОН України 30.11.2020 № 1480 «Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти»;

лист МОН України від 24.10.2017 № 1/9-565 «Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти»;

лист МОН України від 23.10.2018 № 1/9-650 «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти»;

лист МОН України від 20.05.2020 № 1/9-263 «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності».

Звертаємо увагу на те, що академічна доброчесність входить у число засад державної політики у сфері освіти та принципів освітньої діяльності відповідно до ст. 6 Закону України «Про освіту», а її система та механізми забезпечення у закладі позашкільної освіти є частиною системи внутрішнього забезпечення якості освіти закладу, що формується педагогічною радою відповідного закладу позашкільної освіти, відповідно до частини першої статті 11 в редакції Закону України «Про позашкільну освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017.

Детальніше з питаннями включення системи і механізмів забезпечення академічної доброчесності в систему та процедури внутрішнього забезпечення якості освіти можна ознайомитися в Методичних рекомендаціях з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах позашкільної освіти, затверджених наказом Державної служби якості освіти України від 29.09.2021 № 01-11/66.

Нагадуємо, що проведення та організація конкурсу регулюються Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099 та Правилами проведення Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук, затвердженими Наказом МОН від 08.02.2021 № 147 (далі – Правила конкурсу).

Просимо звернути особливу увагу на вимоги до написання, оформлення та представлення дослідницьких робіт – додаток 7 Правил конкурсу.

Учасники конкурсу є здобувачами освіти закладів загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти (Правила конкурсу, п. 1 розділ II), а отже, дотримання академічної доброчесності ними, визначено п. 3 ст. 42 Закону України «Про освіту». Зокрема в контексті конкурсу важливим є таке:

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Зважаючи на вищезазначене, рекомендуємо ознайомитися з тлумаченням фундаментальних цінностей академічної доброчесності у однойменному виданні Міжнародного центру академічної доброчесності (далі – «Фундаментальні цінності...»):

[https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Fundam.czinnosti-Akad.dobroch .pdf](https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Fundam.czinnosti-Akad.dobroch.pdf);

а також радимо використовувати в роботі «Путівник з академічної доброчесності для позашкілля» (далі – Путівник), розроблений у межах проекту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» – Academic IQ, що впроваджується Американськими Радами з міжнародної освіти за підтримки Посольства США в Україні, у партнерстві з Малою академією наук (далі – МАН).

Путівник доступний для завантаження на покликанням:

<https://academiq.org.ua/novyny/putivnyk-z-akademichnoyi-dobrochesnosti-dlya-pozashkillya-2/>.

Із метою запобігання порушенням академічної доброчесності під час проведення конкурсу, та з огляду на репутаційно дошкульні звинувачення, які звучать у публічному просторі щодо діяльності МАН, звертаємо особливу увагу таке:

1. Примус до участі у конкурсі є неприйнятним.

Участь у конкурсі є добровільною, тому примушування до участі учасників конкурсу, чи педагогів – наукових керівників – порушує принцип академічної свободи, цінності довіри, чесності та відповідальності.

Детальніше: Ст. 1, п. 1. Закону України «Про освіту»; С. 10–12, 15–19, 59–61 Путівника; С. 18–21, 26–27 «Фундаментальних цінностей...».

2. Формування складу журі має бути доброчесним.

Склад журі слід формувати відповідно до розділу IV Правил конкурсу.

Залучати наукових, педагогічних, науково-педагогічних працівників до складу журі можна тільки після інформування про таке:

права, обов'язки та відповідальність члена журі відповідного етапу конкурсу; необхідність дотримуватися принципів академічної доброчесності під час роботи;

обов'язковість ознайомлення з правилами й критеріями оцінювання проектів;

участь у журі одного етапу конкурсу є перешкодою для участі в іншому етапі конкурсі.

Організаційному комітету відповідного етапу слід отримати інформовану згоду особи про участь в роботі журі (телефоном, текстовим повідомленням або листом, але висловлену запрошеною до журі людиною особисто, не через посередників). Занесення до складу журі I або II етапу керівників гуртків, відділень, регіонального закладу МАН, наукових керівників учасників секцій поточного року, рецензентів робіт, близьких родичів учасників неприйнятно, оскільки це створює ризик корупції та конфлікту інтересів, також ставить конкурсантів у нерівні умови, суперечачи цінності справедливості.

Детальніше: п. 4 розділу IV Правил конкурсу; С. 10–12, 38–41, 50–51 Путівника; С. 22–23 «Фундаментальних цінностей...».

3. Дослідницькі проекти (роботи), у яких виявлено порушення академічної доброчесності підлягають дискваліфікації з конкурсу-захисту.

З метою запобігання порушенням академічної доброчесності наполегливо рекомендуємо проводити семінари, вебінари, бесіди та інші форми роботи з

роз'яснення принципів академічної доброчесності та того, що є її порушеннями учасникам конкурсу та їх науковим керівникам.

Якщо під час заочного оцінювання журі виявили академічний плагіат, фабрикацію, фальсифікацію даних та інші порушення академічної доброчесності такий проект має бути дискваліфікованим.

Детальніше: п. 5 розділу I, п. 8 розділу II Правил конкурсу, С. 21–44 Путівника.

Спроби учасника конкурсу, наукового керівника, батьків учасника, педагогів або адміністрації закладу освіти учасника тиснути на журі з метою зміни рішення є порушенням академічної доброчесності.

Детальніше: С. 39–40 Путівника.

4. Не існує допустимого відсотку плагіату.

На всі використання ідей чи фрагментів тексту (цитат) інших авторів, дизайну дослідження у тексті роботи мають бути оформлені коректні посилання.

Детальніше: С. 28–30; 68–82 Путівника.

5. Продовження учасником дослідження попереднього року має бути коректно висвітлене у тексті дослідницької роботи. У вступі учасник має вказати, як саме поглибив дослідження, що саме було доопрацьовано в поточному році.

Детальніше: С. 30–31 Путівника.

6. Купівля і торгівля текстами дослідницьких робіт є неприпустимою.

НЦ «МАНУ» стало відомо про недоброчесні практики деяких професійних фейсбук-спільнот, які розміщують дописи з пропозиціями купити, або проханням придбати готові дослідницькі роботи, підкреслюючи, що це «не плагіат». Закликаємо організаційні комітети I і II етапі конкурсів бути уважними до таких недоброчесних практик (як, наприклад, розміщення дописів з пропозиціями купити, або проханням придбати готові дослідницькі роботи у соцмережах).

Звертаємо увагу на те, що подання не своєї роботи є академічним плагіатом, а купівля чи продаж готової роботи є порушенням академічної доброчесності, яке називається аутсорсинг або контрактне виконання завдань.

Детальніше: С. 36–38 Путівника.

Директор

Оксен ЛІСОВИЙ